

HUOLTOASEMAT

LIIKENNETEKNILLINEN SUUNNITTELU JA LIITTYMÄLUVAN ANOMINEN

TIE- JA VESIRAKENNUSHALLITUS

TVH N:o 2.822

HELSINKI 23. 12. 1969

08

TIE

HUOLTO

Sisällysluettelo

4.2 Huoltoasemien liikenneteknillinen suunnittelu

(Sisällytetty TVL:n normaalimääräyksiin ja ohjeisiin 8.9.1969)

- 4.20 Yleistä
- 4.21 Huoltoaseman paikan valitseminen
- 4.22 Huoltoaseman liittymäjärjestelyt
- 4.23 Huoltoaseman sisäinen liikennejärjestely
- 4.24 Huoltoaseman rakentaminen vaiheittain
- 4.25 Huoltoaseman rakenteet ja laitteet
- 4.26 Huoltoasema-alueen rakenne
- 4.27 Maisemanhoidolliset toimenpiteet huoltoasemalla

Huoltoaseman liittymäluvan anomista koskevat ohjeet

(Tvh hyväksynyt 23.12.1969)

- 0. Yleistä
- 1. Liittymäluvan anominen
- 2. Liittymälupa-anomus
- 3. Liittymälupa-anomuksen käsittely

Liitteet:

- 1. Mallikappale huoltoaseman liittymälupa-anomuksesta
- 2. Perustiedot liittymälupaa anovasta huoltoasemasta
- 3. Asemapiirros
- 4. Näkemäalueet teiden risteyksissä ja liittymissä

4.2 Huoltoasemat

4.20 Yleistä

4.201 Määritelmät

Jäljempänä annetut ohjeet koskevat moottoriteitä lukuunottamatta kaikkia yleisiä teitä.

Huoltoasemalla tarkoitetaan näissä ohjeissa sellaista tien käyttäjien palvelulaitosta, jossa päätoimisesti harjoitetaan moottoriajoneuvojen polttoaineiden ja tarvikkeiden myyntiä. Huoltoasemalla voi olla myös muita palveluksia. Sillä saattaa olla esim. autojen huoltoa ja korjausta sekä matkailijoiden ravitsemista ja virkistystä varten tarkoitettuja tiloja.

Jakeluasemaksi nimitetään näissä ohjeissa sellaista huoltoasemaa, jonka yhteydessä ei ole huoltohallia, ja jossa harjoitetaan ensisijaisesti moottoriajoneuvojen polttoaineiden ja tarvikkeiden myyntiä.

Huoltoasemana ei näissä ohjeissa pidetä sellaista yleisen tien varrella sijaitsevaa liikeyritystä, esim. sekatavarakauppaa tai korjaamoa, joka sivutoimisesti harjoittaa moottoriajoneuvojen polttoaineen myyntiä. Tällaiset polttoaineen myyntipisteet saattavat olla tarpeellisia eräillä vähäliikenteisillä teillä. Niiden jakelulaitteiden sijoituksessa noudatetaan soveltuvin osin jäljempänä annettavia ohjeita. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota suoja- ja näkemäaluetta koskeviin määräyksiin sekä riittävän tilan varaumiseen tien ulkopuolella polttoainetta ottaville ajoneuvoille.

4.202 Huoltoaseman merkitys liikenteelle

Tehokkaasti toimivat, tien käyttäjiä palvelevat huoltoasemat ovat tarpeellisia, mutta ne synnyttävät kääntyvää liikennettä, joka haittaa liikenneturvallisuutta ja alentaa tien välityskykyä.

Huoltoasemalla käyvien asiakkaiden määrä vaihtelee riippuen pääasiassa aseman sijainnista paikalliseen asutukseen ja muihin huoltoasemiin nähden, tien liikenteen määrästä ja huoltoaseman palvelumuodoista.

Taajaman ulkopuolella sijaitsevan huoltoaseman asiakasmäärä on yleensä 100...200 ajon./vrk, mikäli aseman yhteydessä ei ole kahviota. Asiakkaiden määrä on edellä mainittuun verrattuna kaksinkertainen, jos huoltoaseman yhteydessä on kahvio. Huoltoasemaa käyttävistä asiakkaista on yleensä 20...60 % paikallisia asukkaita.

Taajamassa sijaitsevan huoltoaseman asiakkaiden määrä on yleensä edellä mainittua suurempi ja suurin osa asiakkaista on paikallisia asukkaita.

Uusia huoltoasemia perustettaessa tulisi pyrkiä siihen, ettei näitä palvelulaitoksia muodostuisi teiden varsille enempää kuin tien käyt-

täjien tarve todellisuudessa edellyttää. Huoltoasemat tulisi sijoittaa ainoastaan tähän tarkoitukseen sopiviin tien kohtiin. Huoltoasemien liittymä- ja sisäisten liikennejärjestelyjen suunnittelussa tulisi ottaa huomioon liikenneolosuhteet ja tien liikenteellinen merkitys.

4.203 Liittymän rakentamiseen tarvittava lupa

Huoltoaseman liittymän rakentamiseen maantien tarvitaan yleisistä teistä annetun lain 52 §:n mukaan tienpitöviranomaisen lupa. Liittymäluvan anomista koskevat ohjeet annetaan erillisinä ohjeina.

Luvan myöntämisen tärkeimpänä edellytyksenä on jäljempänä annettujen yleisten ohjeiden noudattaminen.

4.21 Huoltoaseman paikan valitseminen

4.210 Yleistä

Huoltoaseman liikenneteknilliseen suunnitteluun tulisi kiinnittää huomiota jo huoltoaseman sijoituspaikkaa valittaessa. Tämä on välttämätöntä, sillä liikenneteknillisessä mielessä epäedulliselle paikalle perustetun huoltoaseman liikenneolosuhteita ei yleensä voida järjestää tyydyttäväksi kohtuullisina pidettävillä toimenpiteillä.

Huoltoaseman paikkaa valittaessa kiinnitetään huomiota etäisyyteen taajama-alueista, tien varrella ennestään olevista palvelulaitoksista, teiden liittymistä sekä tie- ja liikenneolosuhteisiin ko. paikalla. Tien liikenteellisestä merkityksestä ja liikennemäärästä riippuu, mikälaista huoltoaseman sijoitustapaa kulloinkin pidetään liikenneteknillisessä mielessä suosittelavana.

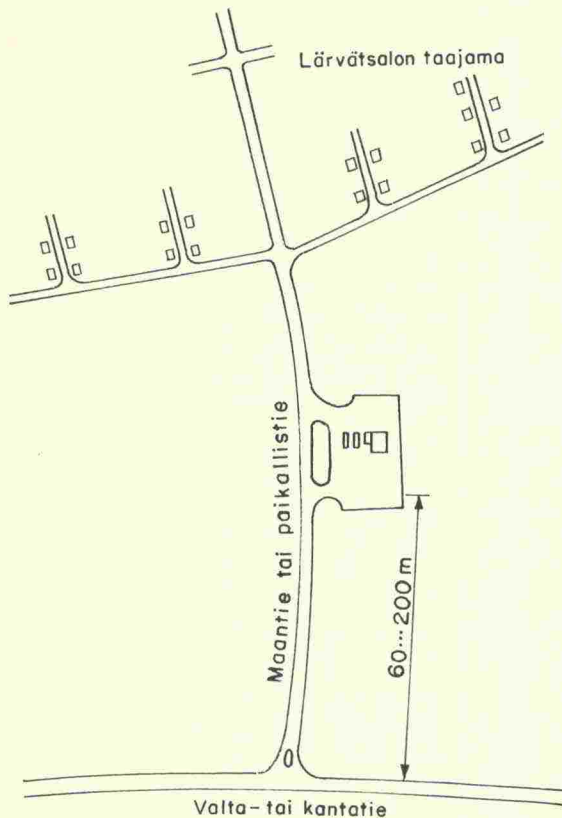
Myös huoltoaseman opastusnäkökohdat on otettava huomioon sen paikkaa valittaessa. Sijoituspaikka olisi valittava siten, että asema liittymäjärjestelyineen voidaan havaita opastuksen kannalta riittävän matkan päästä.

4.211 Sijainti asutukseen nähden

Huoltoasemat tulisi yleensä pyrkiä sijoittamaan taajaman ja haja-asutuksen rajamailla taajaman sisääntulotien varrelle. Tällä tavalla sijoitetut huoltoasemat eivät häiritse kohtuuttomasti taajaman sisäistä liikennettä. Riittävä väljyys antaa myös mahdollisuuden huoltoaseman liikennejärjestelyn toteuttamiseen tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli kysymyksessä on

suhteellisen pieni taajama, joka sijaitsee kaukoliikennettä palvelevan valta- ja kantatien tai muun maantien varrella, saattaa taajaman sisääntulotien varrelle perustettu huoltoasema palvella tehokkaasti myös em. kaukoliikennäväylien liikennettä. Esimerkki tällaisesta huoltoaseman sijoitusperiaatteesta on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1
Huoltoaseman sijoitusperiaate asutukseen nähden

Taajaman läheisyyteen sijoitetun huoltoaseman asiakkaista on yleensä suurin osa ko. taajaman asukkaita. Tässä mielessä on huomattava, ettei huoltoasemaa pidä missään tapauksessa sijoittaa taajaman sisäänajotien liittymän läheisyyteen edellä mainitun kaukoliikennettä palvelevan väylän varrelle tai muun liittymätien varten taajamaan nähden em. liikenneväylän vastakkaiselle puolelle. Tällainen järjestely synnyttäisi kaukoliikennettä risteävää ja siihen sekoituvaa paikallisliikennettä ja siten pienentäisi ko. väylän välityskykyä ja liikenneturvallisuutta.

Suurehkoissa taajamissa ovat huoltoasemat paikallisten asiakkaiden palvelemista varten tarpeellisia taajaman keskustassakin. Tällöin huoltoasemat tulisi sijoittaa sivuun liikenteen painopisteistä siten, etteivät ne sijaitse ainakaan raskaasti kuormitettujen risteysten välittömässä läheisyydessä. Keskustaan sijoitettavien huoltoasemien suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota tontin riittävään kokoon ja huoltoaseman haittoihin asutuksen viihtyvyyden näkökohtien kannalta.

4.212 Sijainti muihin huoltoasemiin nähden

Liikenteellisesti tärkeiden teiden varsille ei huoltoasemia pidä sijoittaa niin pienin välimatkoin, että niistä syntyy kohtuutonta haittaa liikenneturvallisuudelle ja tien välityskyvyille.

Tässä mielessä tulee huoltoasemien vähimmäisvälimatkojen olla yleensä seuraavat:

a) Valta- ja kantateillä päätiehen välittömästi liittyvillä huoltoasemilla taajamien ulkopuolella 30 km ja taajamien raja-alueilla esim. ohikulkuteilla 10 km.

b) Valta- ja kantateitä palvelevilla huoltoasemilla, jotka sijaitsevat päätiehen liittyvien yleisten teiden ja yleisiin teihin verrattavien yksityisteiden varsilla, taajamien ulkopuolella 10 km ja taajamien raja-alueilla 5 km. Em. välimatkat koskevat myös päätiehen välittömästi liittyvän ja liittyvän tien varrella olevan huoltoaseman vähimmäisvälimatkaa.

c) Sellaisilla maanteilla, jotka eivät ole valta- tai kantateitä, taajamien ulkopuolella 10 km ja taajamien raja-alueilla 5 km.

d) Taajamien kohdalla, missä on lähinnä paikallista liikennettä, huoltoasemia voidaan rakentaa edellä mainittua pienemmin välimatkoin.

Taajamalla tarkoitetaan tässä yhteydessä lähinnä kaupunkia, kauppala tai suurehkoa kirkonkylää.

Huoltoasemien välimatkoja määrättäessä otetaan huomioon mm. motellien ja muiden palvelulaitosten yhteydessä olevat huoltoasemat, mikäli nämä palvelevat kaikkia tien käyttäjiä. Kahta eri puolilla tietä sijaitsevaa huoltoasemaa pidetään yhtenä asemana, mikäli asemat sijaitsevat joko kohdakkain tai näköetäisyydellä ja korkeintaan 300 m:n päässä toisistaan. Liittyvän tien varrella olevat huoltoasemat otetaan huomioon mikäli ne palvelevat päätien liikennettä. Päätien liikennettä palvelevalla huoltoasemalla tarkoitetaan sellaista asemaa, joka liittyvän tien varrella sijaiten näkyy hyvin päätielle tai, jolle on järjestetty opastus.

Mikäli saman liittymän läheisyyteen on keskitetty useita huoltoasemia, pidetään ko. huoltoasemien ryhmää yhtenä huoltoasemana välimatkoja määrättäessä.

4.213 Sijainti muihin palvelulaitoksiin nähden

Huoltoasema voidaan sijoittaa eräiden muiden tien käyttäjiä varten tarkoitettujen palvelulaitosten yhteyteen. Keskittämällä palvelulaitokset voidaan palvella tien käyttäjiä erittäin tehokkaasti ja samalla vältetään ylimääräisiä liittymiä.

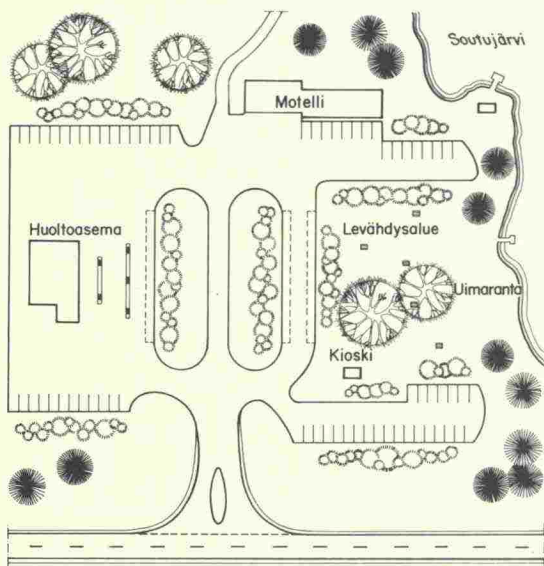
Majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetun asetuksen mukaan tulee moottorihotellin ja moot-

torimajan yhteydessä tai läheisyydessä olla auton pesu- ja huoltoasema sekä mahdollisuus saada polttoainetta ja voiteluöljyä. Käytännössä tämä merkitsee huoltoaseman perustamista. Lisäksi huoltoasemat sopivat yleensä matkailijoita palvelevien ravintoloiden ja muiden ruokailupaikkojen yhteyteen.

Eräiden levähdys- ja pysäköimisalueiden sekä leirintäalueiden yhteyteen voidaan harkita jakeluaseman sijoittamista. Jakeluasemaa ei pitäisi kuitenkaan sijoittaa erityisen luonnonkauniille tai maisemansa puolesta muuten arvokkaalle paikalle. Jakeluasema ei saa myöskään muuttaa levähdys- tai pysäköimisalueen luonnetta.

Muiden palvelulaitosten yhteyteen sijoitetavan huoltoaseman liikenne järjestetään siten, ettei ylimääräisiä liittymiä tarvittaisi. Esimerkki tällaisesta järjestelystä on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2
Esimerkki palvelutoimintojen keskittämisestä

Huoltoasemaa ei pitäisi rakentaa muun palvelulaitoksen läheisyyteen siten, että se synnyttää päätielle huoltoaseman ja em. muun palvelulaitoksen välille tien suuntaista tai tietä ylittävää, liikenneturvallisuutta ja tien liikenteenvälityskykyä haittaavaa ajoneuvo- tai jalankulkuliikennettä. Tässä mielessä on erityisesti vältettävä sijoittamasta huoltoasemaa erillisenä palvelulaitoksena muun palvelulaitoksen läheisyyteen tien vastakkaiselle puolelle.

4.214 Sijainti liittymiin nähden

Harkittaessa huoltoasemien sijoitusta tien liittymiin nähden tulisi ottaa huomioon yksityisten teiden liittymien suunnittelusta annetut yleiset ohjeet.

Lähinnä tulisi kiinnittää huomiota näkemäolosuhteisiin, liikennejärjestelyjen selväpiirteisyyteen tärkeiden liittymien läheisyydessä sekä

yleisten teiden liittymien mahdolliseen vaihteeseen rakentamiseen.

Huoltoasema tulee sijoittaa yleisten teiden liittymään nähden siten, että se mahdollisimman vähän huonontaa liittymän näkemäolosuhteita. Missään tapauksessa eivät huoltoaseman rakenteet ja laitteet saa rajoittaa näkemää pienemmäksi kuin Vto:n III:3 määrää.

Valta- ja kantateillä huoltoasemien sijoituksessa liittymiin nähden taajamien ulkopuolella noudatetaan yleensä seuraavia periaatteita:

Valta- ja kantateiden liikennettä palvelevat huoltoasemat pyritään rakentamaan

a) valta- ja kantatiehen liittyvän muun maantien, paikallistien tai yksityisten varteen, mikäli ko. tien liittymä on liikenneturvallisuuden kannalta sopivassa paikassa. Lisäksi on otettava huomioon liittymän liikenteenvälityskyky. Huoltoaseman liittymän etäisyyden valta- tai kantatiestä tulisi tällöin olla yleensä 60...200 m. Tämä etäisyys määrätään tarkemmin kussakin tapauksessa erikseen ottaen huomioon mm. liikenne- ja näkemäolosuhteet sekä nykyiset ja myöhemmässä vaiheessa tarpeelliset liittymäjärjestelyt ko. paikassa.

b) välittömästi valta- tai kantatien varteen yleensä vähintään 1 000 m:n etäisyydelle lähimmän yleisen tien tai siihen liikenteellisesti verrattavan yksityisen tien liittymästä. Vähimmäismatka on tarpeen liikenneturvallisuuden ja viitoituksen selväpiirteisyyden takia.

Huoltoasemaa ei yleensä pidä rakentaa kahden valta-, kanta- tai liikenteellisesti näihin verrattavan maantien liittymän läheisyyteen. Missään tapauksessa ei huoltoasemaliittymää saa rakentaa eritasoliittymän ramppiin.

Sellaisella maantiellä, joka ei ole valta- tai kantatie, huoltoasemat pyritään taajamien ulkopuolella sijoittamaan liittymiin nähden

a) maantiehen liittyvän, liikenteellisesti vähempiarvoisen maantien, paikallistien tai yksityisen tien varteen. Huoltoaseman liittymän etäisyys määrätään samoin perustein kuin valta- ja kantateillä,

b) välittömästi ko. maantien varteen, yleensä vähintään 500 m:n etäisyydelle lähimmän maantien, paikallistien tai liikenteellisesti yleiseen tiehen verrattavan yksityisen tien liittymästä.

Paikallistiellä, taajamien ulkopuolella huoltoasemat pyritään sijoittamaan liittymän näkemäalueen ulkopuolelle ja yleensä vähintään 300 metrin etäisyydelle muiden liikenteellisesti samanarvoisten tai vähempiarvoisten paikallistien tai yksityisten teiden liittymistä.

Taajamien kohdalla huoltoasema voidaan sijoittaa liittymiin nähden edellä annetuista ohjeista poiketen. Tällöin olisi kuitenkin nou-

datettava yleisiä liikenneteknillisiä suunnittelu-periaatteita siten, että liikenteelliset haitat olisivat mahdollisimman vähäisiä. Erityisesti on välttävä sijoittamasta huoltoasemia vilkasliikenteisten liittymien välittömään läheisyyteen.

4.215 Paikan valinta tieolosuhteiden perusteella

Huoltoaseman paikkaa valittaessa tulisi kiinnittää huomiota myös tieolosuhteisiin. Tieolosuhteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä tien geometriaa ja näkemäolosuhteita.

Tieolosuhteiden puolesta sopiva huoltoaseman paikka on sellaisessa tien kohdassa, jonka läheisyydessä tielinjan kaarresäteet, pituusleikkauksen pyöristyssäteet ja tien pituuskaltevuus täyttävät hyvin Vto:ssa näille mitoitustekijöille asetetut (normaali-) vähimmäisvaatimukset.

Tielinjan tulisi huoltoaseman kohdalla olla yleensä suora tai hyvin loivasti kaareva. Kaarresäde ei saisi yleensä valta- ja kantateillä olla alle 1 000 m:n eikä muilla yleisillä teillä Vto:n luvussa IV annettua (normaali-) vähimmäisarvoa pienempi.

Tien pituuskaltevuuden tulee huoltoaseman kohdalla olla yleensä korkeintaan 2 % eikä missään tapauksessa yli 3 %.

Näkemien suhteen on huomattava seuraavaa:

a) Huoltoaseman ja sen liittymien tulisi näkyä riittävän kauas tien suuntaan, jotta ajajat voisivat ajoissa alentaa nopeuttaan huoltoasemalle kääntymistä varten.

b) Näkemän tien suunnassa tulisi olla riittävä huoltoaseman kohdalla, jotta kääntyvät ajoneuvot nähdään ajoissa.

c) Huoltoasemalta tielle tultaessa on näkemien oltava riittävät, jotta tielle voidaan tulla turvallisesti.

Missään tapauksessa huoltoasemaa ei pidä sijoittaa siten, että näkemä huoltoaseman liittymän kohdalla alittaa Vto:n kohdassa III:3 annetun vapaan näkemän ohjearvon. Em. vapaan näkemän lisäksi tulee yleisellä tiellä huoltoaseman liittymän läheisyydessä olla vähintään tien ohjenopeuden mukainen kohtausnäkemä.

Näkemäolosuhteiden vuoksi tulee yleensä välttää huoltoaseman sijoittamista tien kuperaan taiteeseen.

4.216 Rakenteelliset ja maisemalliset näkökohdat

Huoltoasemien suunnittelussa tulisi kiinnittää riittävästi huomiota rakenteellisiin ja maisemallisiin näkökohtiin.

Huoltoasemaa ei pidä rakentaa sellaiseen paikkaan, jossa se epäedullisten pohjaolosuhteiden vuoksi tai muusta syystä saattaa vaurioittaa tietä. Rakenteellisiä näkökohtia tarkas-

tellaan lähemmin näiden ohjeiden kohdassa 4.26.

Seuraavat maisemalliset näkökohdat tulisi huoltoaseman paikkaa valittaessa pyrkiä ottamaan huomioon:

1. Huoltoasema tulisi mieluummin sijoittaa maisematilan reuna-alueelle, kuten esim. peltoaukean ja metsän rajaan. Keskelle avonaista maisematilaa sijoitetut rakennukset ja rakenteet eivät yleensä sovi maisemakokonaisuuteen.

2. Yleensä tulee välttää rakentamasta huoltoasemaa luonnonkauniin vesistön rannalle. Mikäli huoltoasema kuitenkin joudutaan rakentamaan veden äärelle, esim. motellin yhteyteen, tulisi se sijoittaa siten, että luonnonilmainen rantaviiva säilyy ehyenä.

3. Huoltoaseman paikka tulisi mieluummin valita siten, että maisemaa rumeltavilta korkeilta pengerryksiltä ja leikkauksilta vältytään.

Mikäli huoltoaseman sijainti ei ole sopuisoinnussa edellä kohdissa 1, 2 ja 3 mainittujen ohjeiden kanssa, tulee ko. huoltoasemaa rakennettaessa kiinnittää erityistä huomiota rakennetun alueen sopeuttamiseen ympäröivään maastoon kohdassa 4.27 mainittuja toimenpiteitä käyttäen.

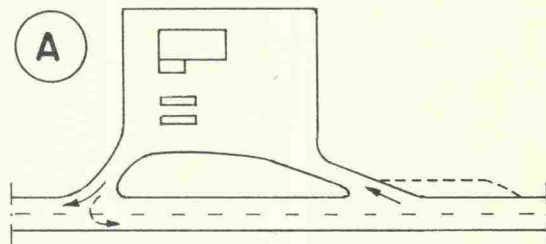
4.22 Huoltoaseman liittymäjärjestelyt

4.220 Yleistä

Huoltoaseman liittymäjärjestelyjä suunniteltaessa otetaan huomioon lähinnä tien liikenteellinen merkitys, tien luokka, ohjenopeus ja huoltoaseman sijainti asutukseen nähden sekä huoltoaseman liikenteen suuruus. Taajamissa vähimmäisvaatimukset ovat pienien ajonopeuksien takia yleensä lievempiä kuin taajamien ulkopuolella.

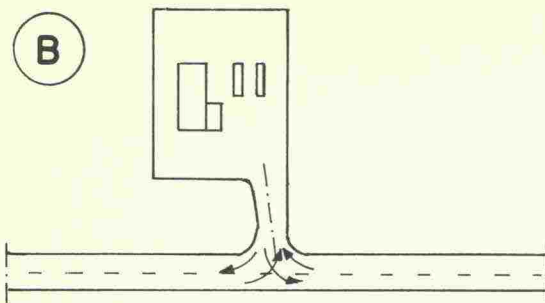
4.221 Liittymäjärjestelyjen luokittelu

Huoltoasemien normaalimuotoiset liikennejärjestelyt luokitellaan näissä ohjeissa seuraavasti:

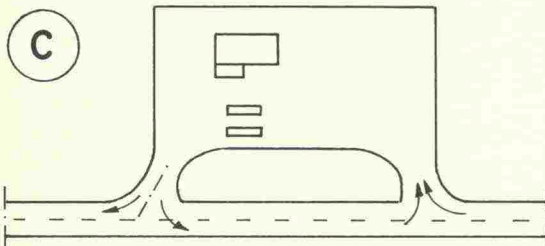

A-tyyppi: Yhtä liikennesuuntaa palvelemaan tarkoitettu huoltoasema, jossa on erillinen sisään- ja ulosajoliittymä.

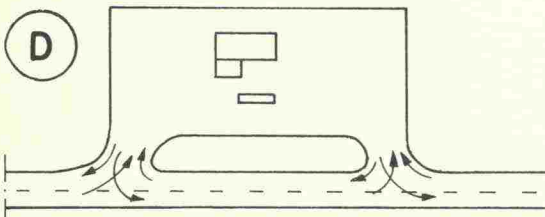

B-tyyppi: Molempia liikennesuuntia palvelemaan tarkoitettu huoltoasema, jossa on yhden liittymän liikennejärjestely. Kaikki kääntymissuunnat ovat sallittuja.

C-tyyppi: Molempia liikennesuuntia palvelemaan tarkoitettu huoltoasema, jossa on erillinen sisään- ja ulosajoliittymä. Vasemmalle kääntyminen on kummassakin liittymässä sallittu.

D-tyyppi: Molempia liikennesuuntia palvelemaan tarkoitettu huoltoasema, jossa on kaksi sisään- ja ulosliikennöitävää liittymää. Vasemmalle kääntyminen on kummassakin liittymässä sallittu.

Edellä mainittujen neljän normaalityyppisen liikennejärjestelyn lisäksi voivat poikkeustapauksessa tulla kysymykseen myös muunlaiset järjestelyt, mikäli esim. paikalliset olosuhteet niin vaativat.

4.222 Liittymäjärjestelyt kaksiajorataisilla teillä

Kaksiajorataisten teiden varsilla tulisi yleensä rakentaa vain sellaisia huoltoasemia, joiden liikennejärjestelyt ovat A-tyyppiä. Kaksiajorataisella tiellä ei tässä yhteydessä tarkoiteta moottoritietä.

Sisäänajoliittymän yhteyteen rakennetaan hidastuskaista viimeistään silloin, kun tien liikenne (KKVL) on yli 9 000 ajon/vrk ja tien ohjenupeus sekä sallittu nopeus ovat vähintään 90 km/h.

Hidastuskaistan mitoituksessa noudatetaan tvl:n liittymien suunnittelua koskevia ohjeita.

Ulosajoliittymän yhteyteen ei yleensä rakenneta kiihdytyskaistaa.

4.223 Liittymäjärjestelyt yksiajorataisilla teillä

Yksiajorataisilla teillä huoltoasemien liikennejärjestelyt suunnitellaan jäljempänä esitettyjen periaatteiden mukaan.

Yleisillä teillä, joiden liikenne (KKVL) on yli 6 000 ajon/vrk, käytetään taajamien ulkopuolella A-tyyppistä liikennejärjestelyä, joka on suunniteltu siten, että myös vasemmalle kääntyminen huoltoasemalta poistuttaessa on mahdollista. A-tyyppiset, yhtä liikennesuuntaa palvelemaan tarkoitettut huoltoasemat voidaan sijoittaa tien eri puolille vaihtoehtoisesti seuraavien periaatteiden mukaan:

a) Huoltoasemat sijoitetaan eri puolille tietä kohdakkain, jolloin on pyrittävä sopivin toimenpitein huolehtimaan siitä, että haitallinen poikittaisliikenne tien yli saadaan vältetyksi.

b) Huoltoasemat sijoitetaan eri puolille tietä porrastaen siten, että ajosuuntaan nähden oikealla puolella oleva huoltoasema on 100...300 m ennen vasemmalla olevaa.

Kohdassa a) mainittuina toimenpiteinä tulevat kysymykseen esim. palvelumuotojen järjestäminen samoiksi ja samantasoisiksi molemmilla huoltoasemilla tai alikulkumahdollisuuden varaaminen poikittaisliikenteelle.

Yleisillä teillä, joiden liikenne (KKVL) on alle 6 000 ajon/vrk, voidaan taajamien ulkopuolella rakentaa A-, B- tai C-tyyppisiä huoltoasemien liikennejärjestelyjä. Taajamissa voivat myös D-tyyppiset liikennejärjestelyt tulla kysymykseen, mikäli muut esitetyt liikennejärjestelyt eivät ole käytännössä mahdollisia.

Hidastuskaista rakennetaan viimeistään silloin, kun tien liikenne (KKVL) on yli 6 000 ajon/vrk ja sallittu nopeus yli 70 km/h.

4.224 Liittymien geometrisen suunnittelun

Liittymien geometrisessa suunnittelussa noudatetaan yleisiä liittymien suunnittelusta annettuja ohjeita.

A-tyyppisessä liittymäjärjestelyssä sisäänajoliittymän liittymäkulma on noin 30°. Ulosajoliittymän liittymäkulma on yleensä noin 120°...130°.

B-, C- ja D-tyyppisissä liittymäjärjestelyissä liittymäkulmat saattavat vaihdella 70° ja 130°:n välillä. B-tyypin liittymän rakentaminen tulppaliittymäksi on yleensä suositeltavaa liikenteen

joustavuuden ja liittymän selväpiirteisyyden takia.

Liittymät suunnitellaan esim. ajouramalleja käyttäen siten, että mitoitusajoneuvo voisi vaihtaa liikkuu ko. liittymässä.

Yhteen suuntaan liikennöitävät liittymätiet suunnitellaan 5.0...7.0 m:n levyisiksi. Kahteen suuntaan liikennöitävien liittymäteiden leveys on 6.0...8.0 m.

Liittymätien pituuskaltevuuden tulisi 20...30 metrin matkalla liittymäkohdasta lukien olla 2...3 % ja yleisestä tiestä poispäin viettävä.

Kuvassa 3 on esitetty esimerkkejä huoltoaseman liittymien geometrisesta mitoituksesta.

4.23 Huoltoaseman sisäinen liikennejärjestely

4.230 Yleistä

Huoltoaseman sisäistä liikennejärjestelyä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon huoltoaseman kaikki palvelumuodot sekä asiakkaiden arvioitu lukumäärä. Huoltoaseman tontti tulisi varata riittävän suureksi, jotta sisäinen liikenne voitaisiin tyydyttävästi hoitaa tuottamatta haittaa yleisen tien liikenteelle.

4.231 Huoltoaseman välityskyky

Huoltoaseman välityskyvyllä tarkoitetaan tässä yhteydessä asiakkaiden lukumääriä, joita huoltoasema pystyy palvelemaan ruuhkatunnin aikana siten, ettei palveluksia odottavien ajoneuvojen ruuhkaa muodostu, eikä synny tielle saakka ulottuvia jonoja.

Välityskyky riippuu lähinnä huoltoaseman henkilökunnan ja polttoaineen jakelumittareiden lukumäärästä, mittareiden laadusta ja sijainnista sekä mittarikentän suuruudesta.

Huoltoaseman sisäisten liikennejärjestelyjen suunnittelussa tulisi pyrkiä siihen, että aseman välityskyky olisi riittävä ottaen huomioon asiakkaiden määrän. Huoltoaseman välityskyvyn suurentamiseen tarvittaessa olisi myös oltava mahdollisuus.

Polttoainetäydennykseen tarvittava aika on keskimäärin 3...6 min. Yksi myyjä pystyy näin ollen palvelemaan 10...15 asiakasta tunnissa.

4.232 Sisäiset toiminnot

Huoltoaseman sisäinen liikennejärjestely määrätään huoltoaseman palvelumuotojen ja niiden normaalin käyttöjärjestyksen mukaan. Liikennejärjestely tulee suunnitella niin, että liikenne voi toimia joustavasti ilman ahtaissa tiloissa tapahtuvia ajoneuvojen peruutuksia. Varsinkin suurikokoisille ajoneuvoyhdistelmille tulee varata riittävästi liikkumistilaa.

Esimerkkejä huoltoaseman sisäisestä liikennejärjestelystä on esitetty kuvassa 3.

4.233 Pysäköimispaikat

Huoltoasemalla tulee olla tarpeellinen määrä pysäköimispaikkoja, jotta ajoneuvojen pysäköiminen ajoradalla voitaisiin käytännössä välttää.

Pysäköimispaikkoja tarvitaan lähinnä huoltohallin sekä kahvion asiakkaiden ajoneuvoja varten.

Pysäköimispaikkoja ei pidä sijoittaa sellaiseen paikkaan, että pysäköidyt ajoneuvot rajoittavat yleisellä tiellä liikkuvien tai huoltoasemalta poistuvien näkemää siten, että tämä haittaa liikenneturvallisuutta. Pysäköimispaikkoja ei saa yleensä sijoittaa tien näkemäalueelle.

Poikkeustapauksissa, mikäli maastoon korkeussuhteet ovat sellaiset, ettei näkemäalueelle sijoitettavat ajoneuvot ole näkemän esteenä, voidaan pysäköimispaikat tieviranomaisen luvalla määrätyillä ehdoilla rakentaa myös näkemäalueelle. Näkemäalueelle sijoitettava pysäköimisalue ei kuitenkaan saa olla tien vastaisen leventämisen esteenä.

Huoltohallin yhteydessä tarvittavien pysäköimispaikkojen vähimmäismäärä riippuu huolto toiminnan laajuudesta.

Kahvion asiakkaille varattavien paikkojen lukumäärään vaikuttaa kahviota käyttävien asiakkaiden lukumäärä ja oleskeluaika kahviossa, joka on keskimäärin 10...15 minuuttia. Yleensä voidaan arvioida tarvittavan vähintään yksi pysäköimispaikka 4...6 asiakaspaikkaa kohti.

Pysäköimispaikkojen lukumäärästä on annettu määräyksiä myös rakennusasetuksessa. Niiden mitoituksessa voidaan noudattaa normaali määräyksiä ja ohjeita.

4.234 Huoltoasematontin pinta-ala

Huoltoasematontin olisi oltava kooltaan riittävä, että sen liikennejärjestelyt saadaan joustaviksi ja siellä on riittävästi tilaa pysäköimistä varten.

Tontin pinta-alarapeeseen vaikuttavat huoltoasemaa käyttävän liikenteen määrä ja luonne, tontin muoto, näkemä- ja suoja-alueiden tarvittava ala, rakennusala ja sen sijoitus, aseman palvelumuodot, sisäinen liikennejärjestely, liittymäjärjestelyt ja pysäköimistilojen tarve. Edellä mainitut tekijät huomioon ottaen voidaan huoltoasematontin pinta-ala määrätä kussakin tapauksessa erikseen.

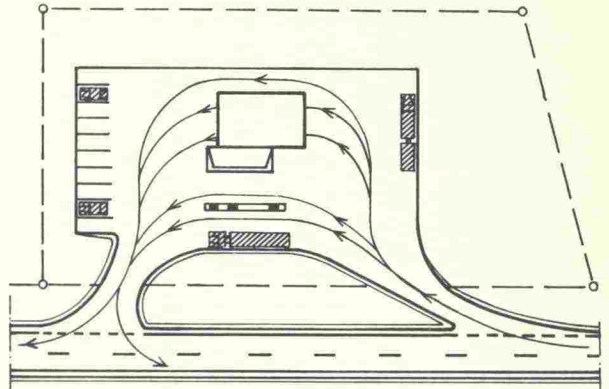
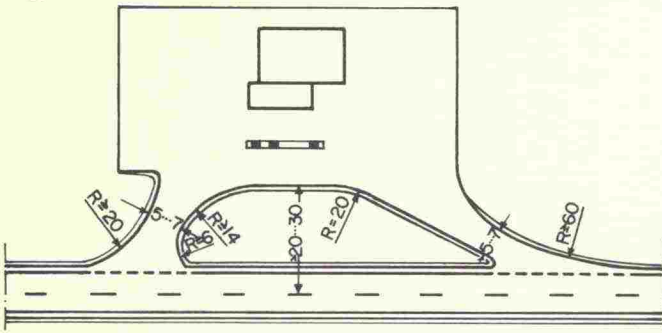
Yleensä suositellaan huoltoasematontin vähimmäispinta-alaksi taajamien ulkopuolella n. 5 000 m². Vaiheittaista rakentamista silmällä pitäen saattaa edellä mainittua huomattavasti suurempikin tontti olla tarpeen.

Huoltoasematontin nettopinta-ala, jolla tässä tarkoitetaan suoja- ja näkemäalueen ulkopuolella olevaa tontin alaa, tulisi olla vähintään 1 000—3 000 m², jolloin alarajalla yleensä on kyseessä vain henkilöautoille tarkoitettu pieni jakeluasema.

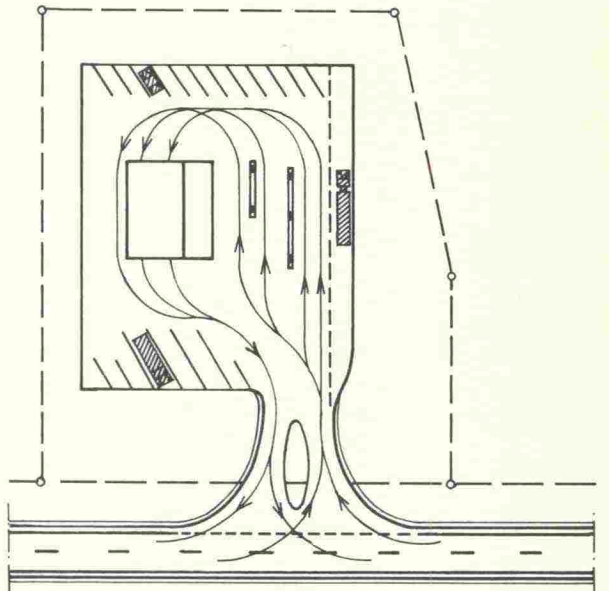
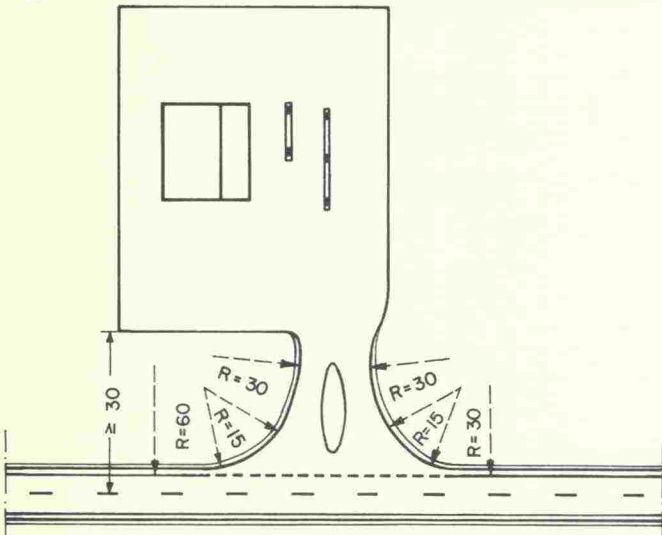
Huoltoasemat

Esimerkkejä geometrisesta mitoituksesta ja sisäisestä liikennejärjestelystä

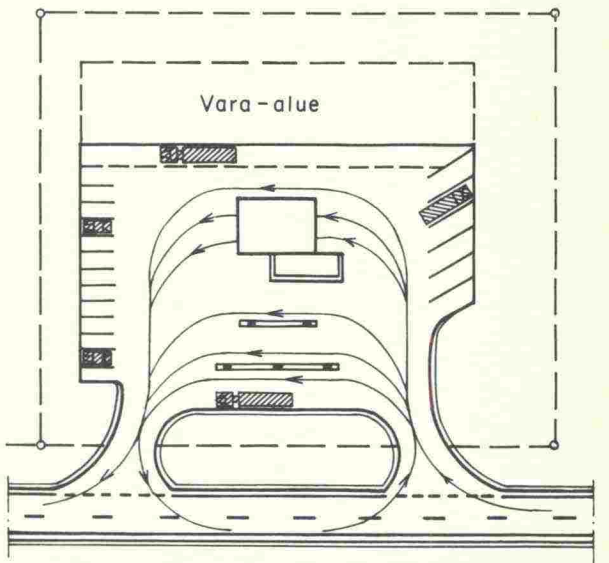
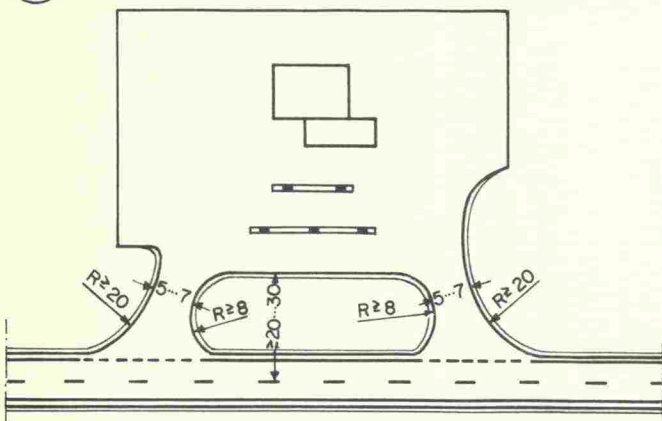
A Yhdelle liikennesuunnalle tarkoitettu huoltoasema

B Molemmille liikennesuunnille tarkoitettu huoltoasema

C Molemmille liikennesuunnille tarkoitettu huoltoasema

Mittakaava: 0 10 20 30 40 50 mitat metreinä

Kuva 3

4.24 Huoltoaseman rakentaminen vaiheittain

Huoltoasema voidaan rakentaa vaiheittain esim. palvelutehoa tai palvelumuotoja vaiheittain lisäämällä. Tässä mielessä on alunperin kiinnitettävä huomiota siihen, että huoltoaseman tontin pinta-ala olisi riittävä.

Kaksipuolinen huoltoasema voidaan rakentaa vaiheittain siten, että ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan huoltoasema vain yhdelle puolelle tietä. Tällöin on liittymäjärjestelyt toteutettava siten, että ne kaikissa vaiheissa ovat tarkoituksenmukaisia. Kuvassa 4 on esimerkki tällaisesta vaiheittain rakentamisen suunnitelmasta.

Kuva 4

Vaiheittaisen rakentamisen suunnittelu

Palvelumuotojen vaiheittain lisääminen, esim. rakentamalla baari huoltoaseman yhteyteen, lisää huomattavasti liittymien liikennettä ja siten suurentaa sen yleisen tien liikenteelle tuottamia haittavaikutuksia. Tässä mielessä on kiinnitettävä huomiota liikennejärjestelyn parantamiseen samalla kun palvelulaitos kehitetään toiminnaltaan entistä monipuolisemmaksi.

4.25 Huoltoaseman rakenteet ja laitteet

4.250 Yleistä

Huoltoaseman rakenteilla ja laitteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä rakennuksia ja jakelulaitteita sekä opastukseen ja valaistukseen tarvittavia laitteita.

Näiden rakenteiden ja laitteiden sijoituksessa on kiinnitettävä huomiota liikenneturvallisuuteen, kunnossapitoon ja esteettisiin näkökohtiin. Erityisesti tulee ottaa huomioon näkemä- ja suoja-alueelle rakentamista koskevat määräykset (tielaki 41 § ja Vto).

Huoltoasemalle ei pitäisi sijoittaa toiminnan kannalta tarpeettomia laitteita esim. tieltä käsin luettavia mainostauluja, jotka saattavat kiinnittää tien käyttäjien huomiota siten, että se haittaa liikenneturvallisuutta.

4.251 Rakennukset ja jakelulaitteet

Huoltoaseman rakennukset ja jakelulaitteet tulisi suunnitella siten, että ne suorituskykynsä

puolesta vastaavat arvioitua asiakasmäärää ja ovat riittävän monipuoliset ottaen huomioon aseman sijainnin ja erilaisten ajoneuvojen palvelutarpeet.

Rakennukset ja jakelulaitteet tulee sijoittaa riittävän kauaksi tiestä ja vähintään suoja- ja näkemäalueen ulkopuolelle.

Sisäiseen liikennejärjestelyyn nähden noudatetaan rakennusten ja jakelulaitteiden sijoituksessa kohdassa 4.23 esitettyjä periaatteita. Tässä yhteydessä on huomattava, että esim. polttoainetta ottavat ajoneuvot saattavat rajoittaa näkemää liikenneturvallisuutta haittaavasti jakelulaitteiden epäedullisen sijoituksen takia.

4.252 Huoltoaseman opastusmerkit

Huoltoasemalle opastamiseen käytetään yleensä öljy-yhtiön tunnuksella varustettua myyntipaikkakilpeä. Poikkeustapauksessa voidaan eräin edellytyksin käyttää myös liikenne-merkkipäätöksen mukaisia huoltoasema-merkkejä.

Öljy-yhtiön tunnuksella varustettua myyntipaikkakilpeä käytetään osoittamaan huoltoaseman sijaintia. Kilpi asetetaan aseman läheisyyteen mikäli mahdollista tien suunnassa 300 m:n etäisyydeltä näkyvälle paikalle ja huoltoaseman liittymään nähden siten, että se antaa viitteen liittymän sijainnista. Kilpi pystytetään yleensä tien suoja- ja näkemäalueen ulkopuolelle. Kilpi voidaan poikkeustapauksessa tienpitäjän luvalla asettaa myös suoja- tai näkemäalueelle, mikäli se muulla tavalla huoltoaseman tontille sijoitettuna ei näkyisi tien suunnassa 300 m:n etäisyydeltä. Myyntipaikkakilven pylvästä ei pidä kuitenkaan sijoittaa tien luisiin eikä liittymän näkemäalueelle siten, pylväkset estäisi näkyvyyttä tien suunnassa silloin kun liittyväältä tieltä päätielle tuleva ajoneuvo on 0-10 metrin etäisyydellä päätien reunasta.

Suoja- ja näkemäalueen ulkopuolelle sijoitettavan myyntipaikkakilven enimmäiskoko on 3,6 m². Suoja- tai näkemäalueelle sijoitettavan kilven koko saa olla korkeintaan 2,7 m² ja kilven pylvään paksuus korkeintaan 20 cm. Kilven tulee sijaita niin korkealla ettei se rajoita näkyvyyttä.

Myyntipaikkakilpi voidaan valaista kilven sisäistä tai ulkopuolista valonlähdettä käyttäen, mutta valaistus ei saa missään olosuhteissa aiheuttaa häikäisyä tien käyttäjille. Kilven valaistus on sammutettava huoltoaseman ollessa suljettuna. Kilpi ei saa olla heijastava.

Liikenne-merkkipäätöksen mukaisia huoltoaseman opastusmerkkejä (III Bj 2) voidaan eräissä tapauksissa tienpitäjän luvalla käyttää huoltoaseman sijainnin osoittamiseen siten kuin ko. merkkien käytöstä annetut tvh:n ohjeet määräävät. Tällöin edellytetään, että huoltoasema ei ole muutoin riittävän hyvin havaittavissa ja että sen merkitseminen huoltoasemien harvalukuisuuden vuoksi on tienkäyttäjien kannalta tarpeellista.

Myyntipaikkakilven ja liikennemerkkipäätöksen mukaisten huoltoaseman opastusmerkkien (III Bj 2) lisäksi tie-, suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää mitään muita kilpiä tai vastaavia laitteita.

Poikkeustapauksessa, esim. huoltoaseman avajaisten yhteydessä, voidaan tieviranomaisen määrääjäksi antamalla luvalla sijoittaa tien suoja-alueelle tilapäisiä ilmoituskilpiä edellyttäen, etteivät ne rajoita näkemää eivätkä muutoin häiritse kohtuuttomasti liikenneturvallisuutta.

Huoltoasemat saadaan em. toimenpiteiden avulla tien käyttäjien kannalta riittävän hyvin näkyviksi. Tämän vuoksi huoltoasemien ei pidä pystyttää huoltoasematontin ulkopuolelle tien varteen muita opasteita, kuten liikennemerkkipäätöksen mukaisesta opastusmerkistä poikkeavia yhtiön tunnuksella varustettuja opastus- tai etumerkkejä sekä tietyn huoltoaseman palvelumuotoja tai sen myymiä tuotteita mainostavia kilpiä, esim. virvokemainoksia, joissa on mainittu huoltoasema tai siihen kuuluva kahvio.

Myöskään huoltoasematontille ei pitäisi pystyttää tieltä luettaviksi tarkoitettuja tai tiellä ajavien huomiota kiinnittäviä mainoksia etenkin, jos ne mainostavat esim. virvokkeita, savukkeita tms. tuotteita, jotka eivät liity oleellisesti huoltoaseman toimintaan tai tuotteita, joita siellä ei myydä. Huoltoaseman koristelu, jonka tarkoituksena on kiinnittää tiellä ajavien huomio puoleensa, ei ole liikenneturvallisuuden kannalta eikä esteettisessä mielessä suotavaa.

Seuraavia huoltoaseman mainoksia ja kilpiä voidaan pitää hyväksyttävänä:

- huoltoasemarakennukseen kiinnitetyt kilvet tai kirjaimet, jotka ilmoittavat huoltoaseman nimen, öljy-yhtiön, myytävän öljymerkin tai huoltoaseman palvelumuodot (esim. huolto, kahvio)
- öljy-yhtiön tai öljymerkin tunnuksella varustetut lipputangoissa olevat liput ja viirit
- vain huoltoasemalla kävijöiden luettaviksi tarkoitettut mainokset, jotka eivät ole tieltä saakka luettavissa.

Edellä mainitut laitteet tulisi pitää siisteinä, ja mikäli ne ovat valaistuja, eivät ne saa olla häikäiseviä.

Mainostuksen suhteen on otettava huomioon myös se, mitä asiasta on määrätty Luonnonsuojelulaissa ja tielain 60. §:ssä.

4.253 Huoltoaseman valaiseminen

Huoltoaseman valaistus tulisi suunnitella siten, etteivät valolähteet tai valo heijastavat pinnat häiritsisi tiellä liikkujaa liikenneturvallisuutta vaarantavalla tavalla. Häikäisyn torjuntaan tulisi kiinnittää erityistä huomiota sellaisilla teillä, joilla ei ole kiinteää liikennevalaistusta.

Liikenneturvallisuuden kannalta on tarpeellista, että huoltoaseman valaistus sammutetaan silloin, kun huoltoasema on suljettuna. Kuiten-

kin himmeän sisävalaistuksen pitäminen on sallittua.

Huoltoaseman alueen suoraan valaisemiseen käytetään liikennevalaistusta varten tarkoitettuja tai rakenteeltaan niihin verrattavia valaisimia, joissa valonsäteet on pyritty suuntaamaan heijastimella rajoitetulle alueelle 120° kulmassa tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla estetty häiritsevä vaikutus, esim. upottamalla valaisimet katosrakenteeseen, peittämällä valolähteet opaali- tai mattalasilla tai rakentamalla ritilät valaisimien alapuolelle.

Epäsuora valaistus, jolla tarkoitetaan seinän tai kattopinnan kautta heijastuvilla valonsäteillä aikaansaatua valaistusta, on liikenneturvallisuuden kannalta yleensä suoraa valaistusta edullisempi.

Epäsuoraa valaistusta käytettäessä on huomattava, ettei valaistus saa olla liian voimakas tai tien suuntaan valoa heijastava seinäpinta liian voimakkaasti heijastava. Erityisesti tähän on kiinnitettävä huomiota sellaisilla teillä, joilla ei ole kiinteää liikennevalaistusta.

4.26 Huoltoasema-alueen rakenne

Huoltoaseman maapohjan kantavuus olisi selvitettävä, ettei se aiheuta yllätyksiä rakennustyön aikana tai sen jälkeen mahdollisten sortumien tai suurten painumien muodossa, jotka voivat vahingoittaa itse tierakennetta.

Kaikissa epäilyttävissä kohteissa on selvitettävä joko tiesuunnitelmaan liittyvien pohjatuotkimusten perusteella tai lisätuotkimusten avulla maapohjan kantavuus suunniteltavan rakenteen osalta. Tällöin on tarkastelussa ensisijaisesti otettava huomioon lisärakenteista mahdollisesti aiheutuvat vauriot tai vahingot jo olemassa olevalle tierakenteelle.

Ajomukavuuden kannalta tulisi huoltoaseman ajoneuvoille tarkoitettu alue olla yleensä päällystetty vähintään yhtä korkealuokkaisella päällysteellä kuin yleinen tie, jolta on liittymä huoltoasemalle.

Alueen kaltevuusjärjestelyssä tulisi kiinnittää huomiota sadevesien ja epäpuhtauksia runsaasti sisältävien jätevesien poistamiseen siten, ettei niistä koidu vaaraa liikenteelle huoltoasema-alueella tai yleisellä tiellä ja etteivät ne saastuta ympäristöä.

Päällysrakennevaurioiden välttämiseksi voidaan alueen paikanvalinnassa sekä päällysteen ja päällysrakenteen suunnittelussa noudattaa soveltuvin osin levähdys- ja pysäköimisalueiden suunnittelua koskevia ohjeita.

4.27 Maisemanhoidolliset toimenpiteet huoltoasemalla

Huoltoasema-alue yleisen tien välittömässä läheisyydessä vaikuttaa merkittävästi myös tienvarsimaisemaan. Koska tienvarsia pyritään

saamaan viihtyisiksi, on kiinnitettävä huomiota myös huoltoasemien ulkonäköön ja siisteyteen.

Mikäli huoltoasemaa rakennettaessa on jouduttu käyttämään pengerryksiä ja leikkauksia, tulee alue pyrkiä sopeuttamaan ympäröivään maastoon maastonmuotoilua, istutuksia sekä nurmetusta apuna käyttäen. Huoltoasemaa ympäröivä puusto olisi myös pyrittävä säilyttämään mahdollisuuksien mukaan kaikkialla,

missä siitä ei ole haittaa huoltoaseman toiminnalle tai liikenteelle. Aukeilla seuduilla tulisi huoltoasemille pyrkiä istuttamaan varjoa ja viihtyisyyttä luovia puita ja pensaita.

Huoltoasemapaikat voidaan riittäväillä ja asianmukaisesti suunnitelluilla istutuksilla tehdä viihtyisiksi. Huoltoasema-aluetta ja sen ympäristöä rumentavat varastoalueet tulisi suojata aitauksilla ja istutuksilla.

Helsinki 23.12.1969

Huoltoaseman liittymäluvan anomista koskevat ohjeet

0. Yleistä

Huoltoaseman liittymän rakentamiseen maantiehen tarvitaan tielain 52 §:n mukaan tienpitoviranomaisen lupa. Myös jo olemassa olevan muun yksityistieliittymän käyttämiseen huoltoaseman liittymänä anotaan lupa.

Hukkainvestointien välttämiseksi huoltoaseman rakentamiseen ei pidä ryhtyä, ennen kuin tienpitäjältä on liittymän rakentamiseen saatu kirjallinen lupa. Myöskään rakennuslupaa ei pitäisi myöntää, ennen kuin liittymälupa on saatu.

Seuraavassa annetaan ohjeet siitä, kuinka on meneteltävä ja mitä selvityksiä on esitettävä anottaessa liittymälupaa huoltoasemaa varten.

1. Liittymäluvan anominen

Huoltoaseman liittymälupaa anottaessa on huomattava seuraavaa:

- 1) Liittymäluvan myöntämisen tärkein edellytys on, että suunniteltu huoltoasema ja sen paikka täyttävät ne vaatimukset, jotka on esitetty "huoltoasemien liikenneteknillisistä suunnittelua koskevista ohjeista" (Tvl:n normaalimääräykset ja ohjeet III:4.2).
- 2) Mahdollisimman aikaisessa vaiheessa olisi tarpeen mukaan neuvoteltava tvl:n piirikonttorin kanssa mahdollisuuksista liittymäluvan myöntämiseen ja niistä näkökohdista, jotka olisi otettava huomioon huoltoasemaa ja sen liittymiä suunniteltaessa. Piirikonttorin tiedossa on liikennemäärät, jotka vaikuttavat huoltoaseman suunnitteluun, sekä tulevaisuudessa toteutettavat

teiden parantamis- ja rakentamistoimenpiteet, jotka saattavat vaikuttaa liittymäluvan myöntämiseen. Tällöin voidaan keskustella alustavasti myös niistä sitoumuksista, joita anojan mahdollisesti olisi tehtävä liittymälupaa anoessaan. Kyseeseen tulevista sitoumuksista annetaan ohjeet jäljempänä anomuksen laatimista koskevista ohjeissa (anomuskirje).

- 3) Liittymälupa-anomus on laadittava jäljempänä annettujen ohjeiden mukaan.
- 4) Anomus osoitetaan sille tvl:n piirikonttorille, jonka alueella huoltoaseman paikka sijaitsee.

2. Liittymälupa-anomus

Liittymälupa-anomusta varten on huoltoasemasta sekä sen liittymä- ja liikennejärjestelyistä tehtävä alustava suunnitelma. Suunnitelmaa laadittaessa on noudatettava "huoltoasemien liikenneteknillisistä suunnittelua koskevia ohjeita". Liittymälupa-anomuksen tulee sisältää seuraavat asiapaperit:

1) Anomuskirje

Anomuskirjeestä on mallikappale liitteenä (liite 1). Liittymälupaa myönnettäessä on otettava huomioon liikenteen ja tiestön kehittyminen. Tämän vuoksi on eräissä tapauksissa tarpeellista, että anoja tekee tiettyjä sitoumuksia, jotka tienpitäjä voi panna liittymäluvan ehdoiksi. Tarpeellisista sitoumuksista voidaan kussakin tapauksessa erikseen neuvotella alustavasti tvl:n piirikonttorin kanssa. Anomuskirjeen mallikappaleen (liite 1) lopussa on mainittu

eräitä sitoumuksia, jotka yleisimmin tulevat kyseeseen.

Sitoumus 1 on tarpeen silloin, kun huoltoasema rakennetaan ohjeiden mukaan vain tien toiselle puolelle palvelemaan ensin molempia liikennesuuntia ja liikenteen kasvaessa se muutetaan palvelemaan vain yhtä liikennesuuntaa ja rakennetaan tien vastakkaiselle puolelle toista liikennesuuntaa palveleva huoltoasema.

Sitoumus 2 tulee kyseeseen lähinnä silloin, kun anotulle huoltoaseman kohdalle on odotettavissa tien parantamis- tai rakentamistoimenpiteitä. Liittymälupa voidaan tällaisessa tapauksessa myöntää vain määräajaksi, jonka jälkeen huoltoaseman rakenteet ja laitteet on poistettava korvauksetta, jos tienpitoimenpiteet niin vaativat. Em. sitoumuksen puuttuessa tienpitäjä ei voi myöntää liittymälupaa olleenkaan, koska huoltoaseman poistamisesta johtuvat tielain mukaiset korvaukset saattaisivat nousta suuriksi tietä rakennettaessa tai parannettaessa.

Sitoumus 3 on tarpeen silloin, kun varaamalla huoltoaseman liittymän käyttöoikeus myös muuta liikennettä varten voidaan rajoittaa yksityisteiden liittymien lukumäärää ko. tien kohdassa. Tällöin tulee lähinnä kyseeseen joidenkin yksittäisten talojen kulkuyhteyksien järjestäminen.

2) Huoltoaseman perustiedot (liite 2)

Liittymälupaa anovasta huoltoasemasta on anojan selvitettävä liitteenä 2 olevan kaavakkeen yläosan mukaiset tiedot, jotka ovat tarpeen liittymälupa-anomusta käsiteltäessä.

3) Ote kaavasta tai sen luonnoksesta

4) Yleiskartta 1:20 000 (1:10 000)

Yleiskartasta on selvitettävä teiden järjestelyt ja huoltoase-

man sijainti. Karttaan on merkittävä myös muut läheisyydessä olevat moottoriliikenteen palvelulaitokset ja niiden liittymät.

5) Asemapiirros 1:500 (1:200) (liite 3)

Huoltoasema-alueesta on laadittava asemapiirros, johon on merkitty seuraavat seikat:

- tontin, suoja-alueen ja näkemäalueen rajat (liitteenä 4 näkemäalueen määräämisperusteet teiden liittymissä)
- rakennusten ja laitteiden paikat
- liittymäjärjestelyt, rummut
- pysäköimispaikat
- sisäiset liikennejärjestelyt
- huoltoaseman myyntipaikkakilpi
- liikennemerkit
- päällyste ja päällystettäväksi suunniteltu ala
- istutukset
- yleisen tien ja huoltoasema-alueen korkeussuhteet
- mahdollinen vaiheittain rakentaminen, aluevaraukset

6) Muita selvityksiä tarpeen mukaan

3. Liittymälupa-anomuksen käsittely

Liittymälupa-anomusta käsiteltäessä on piirikonttorin ensiksi selvitettävä liitteen 2 kaavakkeen alaosassa olevat huoltoaseman perustiedot. Lisäksi on selvitettävä tiestön ja liikenteen tuleva kehitys, mikä vaikuttaa luvan myöntämiseen.

Huoltoasemien liikenneteknillistä suunnittelua koskeviin ohjeisiin perustuen tarkastetaan, täyttävätkö suunnitellun huoltoaseman paikka, liittymäjärjestelyt ja sisäiset järjestelyt ohjeiden vaatimukset. Tarpeen mukaan anojalta voidaan pyytää lisäselvityksiä. Tvh:n antamat ohjeiden soveltamisohjeet on myös otettava huomioon.

Muutoin liittymälupa-anomuksen käsittely tapahtuu tvh:n erillisinä antamien ohjeiden mukaan. Liittymälupaan tulevista ehdoista anojan tekemien sitoumusten lisäksi on mainittu myös em. erillisissä ohjeissa.

..... tie- ja vesirakennuspiirin piirikonttorille

Asia: Liittymälupa-anomus huoltoasemaa varten

Kunta. ....

Tieosa: .....

Anomme lupaa saada rakentaa liittymän/liittymät asiakohdassa
mainittuun tiehen paalulle/paaluille .....
..... kilometrille .....
suunnassa ..... oikealle/vasemmalle oheisen
asemapiirroksen mukaisesti.

Perustiedot suunnitellusta huoltoasemasta seuraavat liitteenä.

Tulemme liittymien rakentamisen suhteen noudattamaan tienpi-
täjän antamia määräyksiä ja ohjeita sekä muutoinkin tulemme noudat-
tamaan huoltoasemien liikenneteknillistä suunnittelua koskevia oh-
jeita.

^xJäljempänä esitettyjä sitoumuksia tarpeen mukaan (kts. ohjeet)

Päiväys -----

Allekirjoitus -----

N.N.

Osoite -----

Puhelin -----

- Liitteet: - perustiedot huoltoasemasta
- ote kaavasta (tai sen luonnoksesta)
- yleiskartta 1:20 000 (1:10 000)
- asemapiirros 1:500 (1:200)
- muita

^xSitoumuksia:

1. Anoja sitoutuu rakentamaan myöhemmin tvl:n piirikonttorin osoit-
tamana ajankohtana (liikenteen kasvaessa yli 6000 ajon/vrk, KKVL)
huoltoaseman liikennejärjestelyiltään A-tyyppiseksi (määritetty
huoltoasemaohjeissa) sekä samanaikaisesti rakentamaan tien vas-
takkaiselle puolelle varatulle alueelle liikennejärjestelyiltään
saman tyyppisen vastakkaista liikennesuuntaa palvelevan huolto-
aseman huoltoasemaohjeissa kohdassa 4.223 esitettyjä periaattei-
ta noudattaen.
2. Anoja suostuu siihen, että liittymälupa myönnetään vähintään
..... vuoden määräajaksi, jonka jälkeen anoja sitoutuu siirtä-
mään tai poistamaan huoltoaseman rakennukset, rakenteet ja muut
laitteet korvauksetta, mikäli yleisen tien rakentaminen tai pa-
rantaminen niin vaatii.
3. Anoja sallii muidenkin kulkuyhteyksien järjestämisen anottujen
liittymien kautta, mikäli tienpitäjä katsoo sen tarpeelliseksi.

PERUSTIEDOT LIITTYMÄLUPAA ANOVASTA HUOLTOASEMASTA

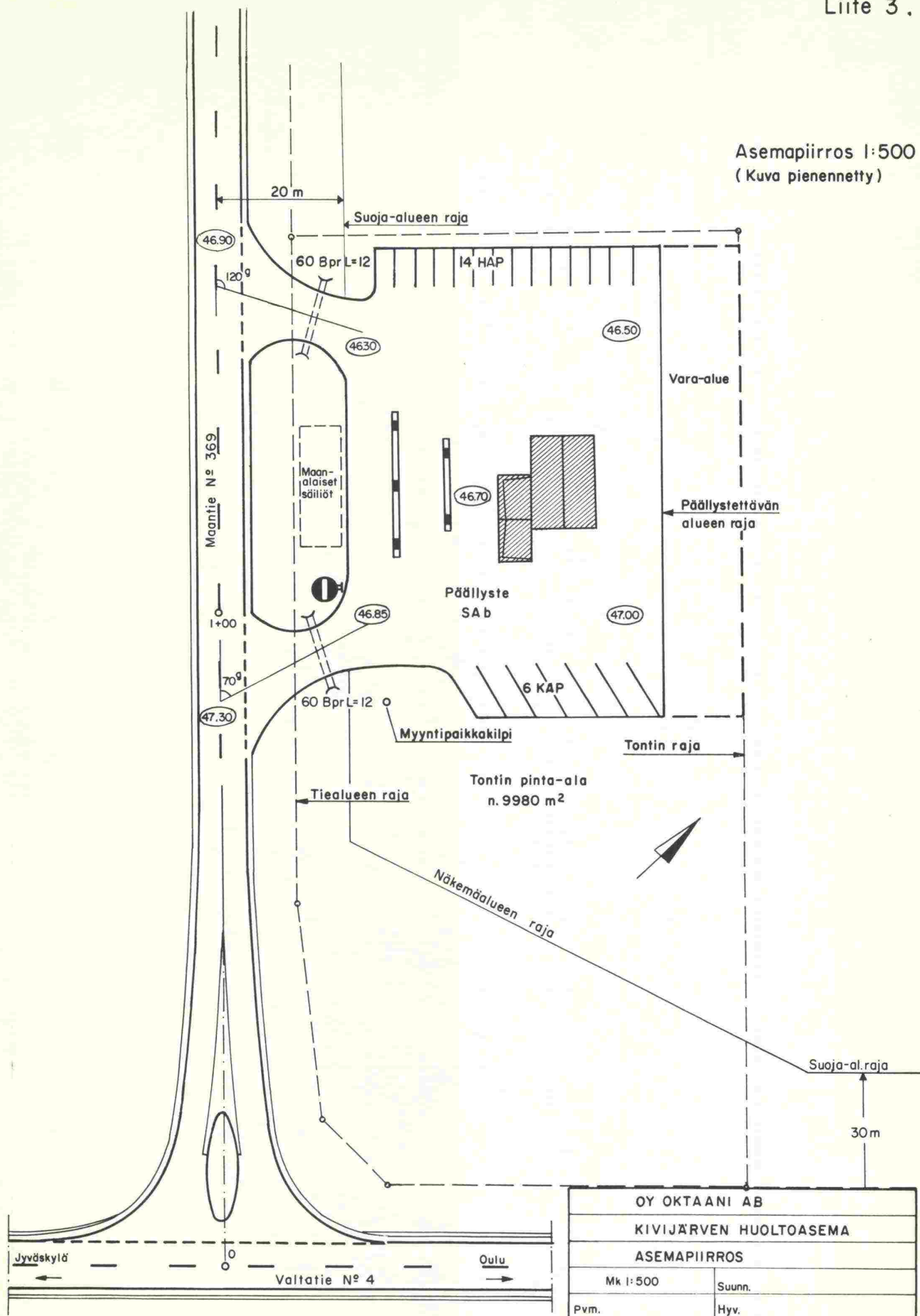
ANOJA TÄYTTÄÄ

1. Anojan nimi: Oy Oktaani Ab	2. Huoltoaseman paikan sijaintikunta ja kylä: Kivijärvi, Järvikylä
3. Yleinen tie, jolle liittymää/liittymiä anotaan: Mt 369 (Vt 4 - Kivijärvi)	4. Tilan nimi/määräala tilasta: RN:o Mallila 21 ¹
5. Anottavat liittymät (paalu/km-lukemat): 0.090 m ja 0.150 m	8. Huoltoaseman palvelumuodot: ☒ polttoaineen jakelu ☒ huoltohallit ☐ korjaamo ☒ kahvio ☐ ruokailupaikka ☐ muita: _____
6. Huoltoasemalla jo olevat liittymät: _____	
7. Huoltoaseman tontin suuruus: 9980 m ²	
9. Laajennetaanko huoltoaseman aluetta myöhemmin ja miten: Tontilla varauduttu rakennetun alueen laajennukseen asema- piirroksen mukaisesti	
10. Lisätäänkö huoltoaseman palvelumuotoja myöhemmin ja miten: Lisätään huoltohalle ja sekä kahvion lisäksi ruokailutilaa	
11. Halutaanko myyntipaikkakilpi suoja- tai näkemäalueelle: Perustelu: _____	
12. Puretaanko paikalla olevat vanhat rakennukset: _____	Päiväys ja allekirjoitus Kivijärvi 23.12.1969 Martti Meikäläinen

TÄYTETÄÄN TVL:N PIIRIKONTTORILLA

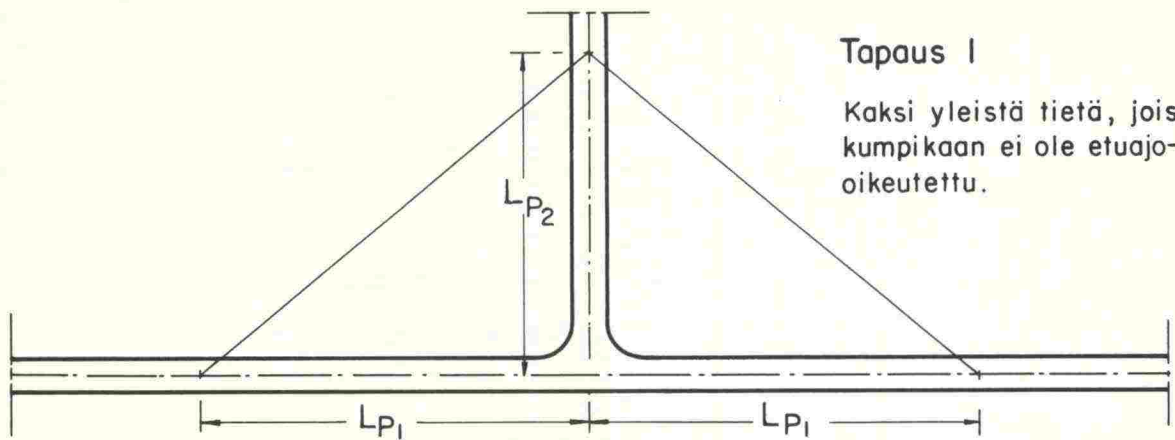
13. Huoltoaseman paikka (tie/tieosa/pituustieto): Mt 369/tieosa 1/0.090 m - 0.150 m (Vt 4 ja mt 369 liittymä.)		
14. Lähimmät yleisten teiden liittymät: Suunta Kivijärvi _____, 1.86 km Suunta _____, _____ km	15. Paikalla olevat ja lähimmät yksityisteiden liittymät: Suunta Kivijärvi _____, 0.62 km Suunta _____, _____ km	
16. Huoltoaseman paikka sijaitsee: ☐ Rakennuskaava-alueella ☐ Rakennuskielto " ☒ Muulla "	17. Lähimmät huoltoasemat yleisten teiden suunnassa: Suunta Vt 4 Jyväskylä _____, 22.0 km Suunta Vt 4 Oulu _____, 16.5 km Suunta Mt 369 Kivijärvi _____, 3.1 km	
18. Yksitysteiden liittymäjärjestely: ☒ Vahvistettu Vt:llä 4 ☐ Tekeillä	19. Tien ohjenopeus: Vt 4, 90 km/h Mt 369, 70 km/h	20. Nopeusrajoitus: _____
21. Liikennemäärät: Vt 4 KKVL ₇₀ 2120 Mt 369 -"- 675	22. Anottujen liittymien kohdalla: Pituuskaltevuus: 1 %	Kaarresäde: _____
23. Näkemäolosuhteet: Yleisellä tiellä Mt 369 Kivijärvelle 190 m Yleisen tien liittymässä Vt 4 Jyväskylään 380 m, Ouluun 260 m Anotuissa yksityistien liittymissä Vapaa näkemä riittävä (70 km/h)		
Huom! Em. kohdista voidaan antaa lisätietoja kaavakkeen kääntöpuolella numeroviitteiden avulla.	Päiväys ja allekirjoitus 20.1.1970 Hannu Heikäläinen	

Asemapiirros 1:500
(Kuva pienennetty)

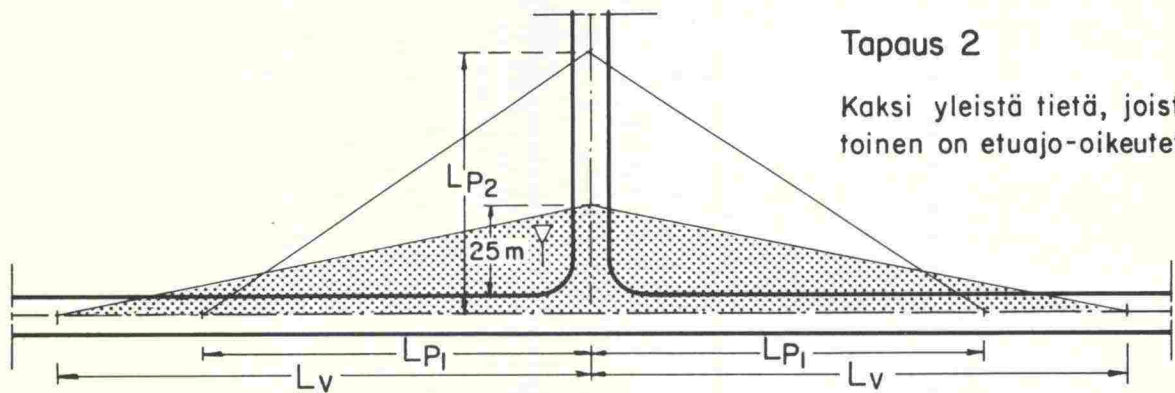
Liite 4.

Näkemäalueet teiden risteyksissä ja liittymissä

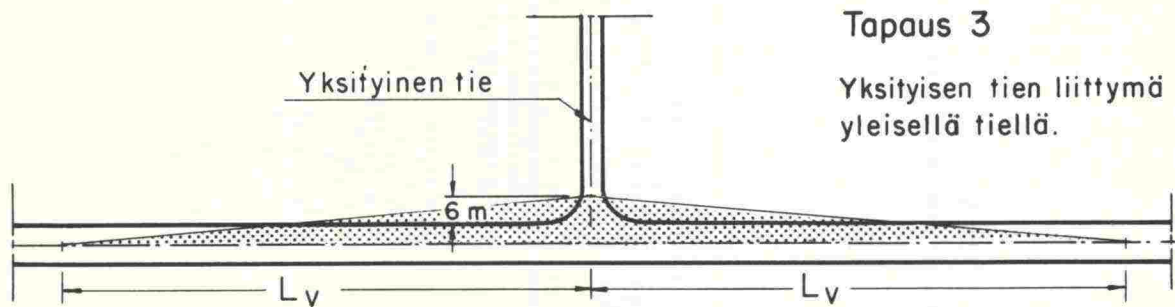
Tapaus 1

Kaksi yleistä tietä, joista kumpikaan ei ole etuajo-oikeutettu.

Tapaus 2

Kaksi yleistä tietä, joista toinen on etuajo-oikeutettu.

Tapaus 3

Yksityisen tien liittymä yleisellä tiellä.

Ohjenopeus km/h	L_P	L_V
40	45	60
50	60	80
60	75	100
70	90	120
80	110	150
90	130	190
100	150	240
110	180	300
120	210	360

PERUSTIEDOT LIITTYMÄLUPAA ANOVASTA HUOLTOASEMASTA

ANOJA TÄYTTÄÄ

1. Anojan nimi:	2. Huoltoaseman paikan sijaintikunta ja kylä:	
3. Yleinen tie, jolle liittymää/ liittymiä anotaan:	4. Tilan nimi/määräala tilasta:	RN:o
5. Anottavat liittymät (paalu/km-lukemat):	8. Huoltoaseman palvelumuodot:	
6. Huoltoasemalla jo olevat liittymät:	☐ polttoaineen jakelu ☐ huoltohallit ☐ korjaamo ☐ kahvio ☐ ruokailupaikka ☐ muita:	
7. Huoltoaseman tontin suuruus:		
9. Laajennetaanko huoltoaseman aluetta myöhemmin ja miten:		
10. Lisätäänkö huoltoaseman palvelumuotoja myöhemmin ja miten:		
11. Halutaanko myyntipaikkakilpi suoja- tai näkemäalueelle: Perustelu:		
12. Puretaanko paikalla olevat vanhat rakennukset:	Päiväys ja allekirjoitus	

TÄYTETÄÄN TVL:N PIIRIKONTTORILLA

13. Huoltoaseman paikka (tie/tieosa/pituustieto):		
14. Lähimmät yleisten teiden liittymät:	15. Paikalla olevat ja lähimmät yksityisteiden liittymät:	
Suunta ..... km	Suunta ..... km	
Suunta ..... km	Suunta ..... km	
16. Huoltoaseman paikka sijaitsee:	17. Lähimmät huoltoasemat yleisten teiden suunnassa:	
☐ Rakennuskaava-alueella ☐ Rakennuskielto " ☐ Muulla " 	Suunta ..... km Suunta ..... km Suunta ..... km	
18. Yksityisteiden liittymäjärjestely:	19. Tien ohjenopeus:	20. Nopeusrajoitus:
☐ Vahvistettu ☐ Tekeillä		
21. Liikennemäärät:	22. Anottujen liittymien kohdalla:	
	Pituuskaltevuus:	Kaarresäde:
23. Näkemäolosuhteet:		
Yleisellä tiellä		
Yleisen tien liittymässä		
Anotuissa yksityistien liittymissä		

Huom! Em. kohdista voidaan antaa lisätietoja kaavakkeen kääntöpuolella numeroviitteiden avulla.

Päiväys ja allekirjoitus

PERUSTIEDOT LIITTYMÄLUPAA ANOVASTA HUOLTOASEMASTA

ANOJA TÄYTTÄÄ

1. Anojan nimi:	2. Huoltoaseman paikan sijaintikunta ja kylä:	
3. Yleinen tie, jolle liittymää/ liittymiä anotaan:	4. Tilan nimi/määräala tilasta:	RN:o
5. Anottavat liittymät (paalu/km-lukemat):	8. Huoltoaseman palvelumuodot:	
6. Huoltoasemalla jo olevat liittymät:	☐ polttoaineen jakelu ☐ huoltohallit ☐ korjaamo ☐ kahvio ☐ ruokailupaikka ☐ muita:	
7. Huoltoaseman tontin suuruus:		
9. Laajennetaanko huoltoaseman aluetta myöhemmin ja miten:		
10. Lisätäänkö huoltoaseman palvelumuotoja myöhemmin ja miten:		
11. Halutaanko myyntipaikkakilpi suoja- tai näkemäalueelle: Perustelu:		
12. Puretaanko paikalla olevat vanhat rakennukset:	Päiväys ja allekirjoitus	

TÄYTETÄÄN TVL:N PIIRIKONTTORILLA

13. Huoltoaseman paikka (tie / tieosa / pituustieto):		
14. Lähimmät yleisten teiden liittymät:	15. Paikalla olevat ja lähimmät yksityisteiden liittymät:	
Suunta ..... km	Suunta ..... km	
Suunta ..... km	Suunta ..... km	
16. Huoltoaseman paikka sijaitsee:	17. Lähimmät huoltoasemat yleisten teiden suunnassa:	
☐ Rakennuskaava- alueella ☐ Rakennuskielto " ☐ Muulla " 	Suunta ..... km Suunta ..... km Suunta ..... km	
18. Yksityisteiden liittymäjärjestely:	19. Tien ohjenopeus:	20. Nopeusrajoitus:
☐ Vahvistettu ☐ Tekeillä		
21. Liikennemäärät:	22. Anottujen liittymien kohdalla:	
	Pituuskaltevuus:	Kaarresäde:
23. Näkemäolosuhteet:		
Yleisellä tiellä		
Yleisen tien liittymässä		
Anotuissa yksityistien liittymissä		

Huom! Em. kohdista voidaan antaa lisätietoja kaavakkeen kääntöpuolella numeroviitteiden avulla.

Päiväys ja allekirjoitus

